

'Schandalig wat er gebeurt met je gegevens'

Internet betekent voor pionier Piet Beertema (75) een vooruitgang

In 1988 was Beertema de eerste Europeaan die toegang kreeg tot het Amerikaanse NSFnet (National Science Foundation Net) dat was opgezet om wetenschappers een snelle manier van communicatie te bieden.

Volgens Beertema waren de Amerikanen eigenlijk niet zo bereidwillig om Europa toe te laten. Dat kwam door de Koude Oorlog en de vrees voor de Sovjet-Unie. Maar in Europa wilde men echter ook een netwerk opzetten, zoals het NSFnet. De plannen hiervoor werden al jaren eerder ontwikkeld. Tijdens een conferentie in Parijs in 1982 werden er afspraken gemaakt over de ontwikkeling van het eerste Europese netwerk: EUnet. In elk land kwam daarna een knooppunt voor het netwerk.

Voor een verbinding met de VS moest er een centraal Europees knooppunt worden opgezet en het Centrum voor Wiskunde en Informatica besloot om deze rol op zich te nemen. Vanaf 1989 konden Europese wetenschappers gebruikmaken van de internetverbinding tussen EUnet en NSFnet, en het jaar daarna werd het netwerk ook toegankelijk voor niet-academici. In 1990 werd ook het World Wide Web geïntroduceerd.

Het World Wide Web zorgde ervoor dat het gebruik van het internet explosief groeide. Beertema bekent dat hij niet had verwacht dat het internet zo toegankelijk

zou worden voor iedereen, maar hij ziet dit wel als een positieve ontwikkeling. Het internet heeft ervoor gezorgd dat veel informatie bereikbaar is voor een breed publiek en dat wereldwijde communicatie veel sneller gaat.

Zorgwekkend

Tegenover die voordelen, staan wel nadelen die Beertema extreem zorgwekkend vindt. Er is een stroom aan nepnieuws, advertisement en kwakzalverij op het internet volgens hem. Van bescherming van persoonlijke gegevens is ook bijna geen sprake. Beertema voorziet dat dit alleen maar erger gaat worden. „Het is schandalig wat er nu gebeurt met jouw gegevens”, zegt hij. Maar dat het zo uit de hand kon lopen, heeft volgens hem

niemand kunnen voorzien. „We konden geen koffiedik kijken.” Zijn er mogelijkheden om het tij de komende jaren te keren? Nee, antwoordt Beertema. „Er zijn wel intenties om iets aan de problemen te doen, maar je ziet ook dat een voorstel als de Sleepwet precies het tegenovergestelde betekent”, vertelt hij. Volgens Beertema heeft de digitalisering ook gezorgd voor het ontstaan van een ondoorzichtige verknoopte ICT-bureaucratie; alles moet tegenwoordig digitaal. „Maar als je een fout maakt, hang je”, zegt hij. „Een gewoon mens heeft het niet meer onder controle en daar krijg je verschrikkelijke problemen van.”

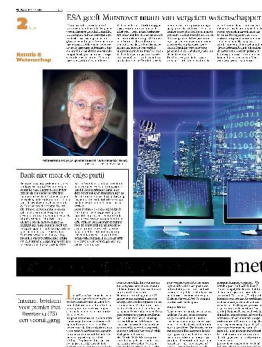
Journalisten vragen hem vaak of hij zich schuldig voelt dat hij het internet in Nederland heeft geïntro-

duceerd. De vraag dringt zich op als er weer een jubileum in zicht is, zoals afgelopen jaar. „De positieve kanten van het internet zou ik niet meer willen missen,” stelt Beertema. „Maar ik zeg ook weleens dat ik denk dat Winsie Hau, het slachtoffer van de Facebookmoord, wellicht nog in leven zou zijn als er geen internet was geweest. Het is wrang, maar daar denk ik weleens aan. De extreme verhalen maken de meeste indruk.”

We moeten kritischer worden als we gebruikmaken van de diensten op internet, vindt Beertema. Er is geen technische verandering, maar een mentaliteitsverandering nodig, merkt hij op. Vooral via smartphones liggen onze persoonlijke gegevens voor het oprapen: apps willen

toegang tot onze gegevens en daar geven we vaak zelf toestemming voor door voorwaarden te accepteren. Het staat wel in de kleine letters, maar die lezen we vaak niet. Door toegang te verlenen aan diensten zoals WhatsApp geven we bovendien niet alleen onze eigen gegevens weg, maar ook die van de mensen in onze contactenlijst. WhatsApp kopieert namelijk een volledige contactenlijst als het wordt geïnstalleerd op een smartphone, zo legt Beertema uit. Dit betekent dat ook de gegevens van die contacten in het bezit komen van WhatsApp zonder dat zij daar toestemming voor hebben gegeven. En WhatsApp is van Facebook, zegt hij erbij.

Anika van de Wijngaard

Bank niet meer de enige partij

Bedrijven toegang verlenen tot jouw bankgegevens, digiD en andere persoonlijke data. Enerzijds wordt het gezien als een snelle en efficiënte manier om snel transacties en zaken te regelen, anderzijds zijn critici bang voor de gevolgen op gebied van privacy. Een voorbeeld is de app 'Ockto' die, mits er toestemming is van de gebruiker, bedrijven toegang kan geven tot online privé domeinen zoals MijnOverheid en MijnBelastingdienst. Door de nieuwe Europese regelgeving PSD2 kunnen bedrijven inzage krijgen in het betalingsverkeer van consumenten. In 2018 trad de Europese wetgeving al in werking, maar het was Nederland niet gelukt om de nationale wetgeving op tijd aan te passen. Vanaf deze week is PSD2

ook in Nederland van kracht en kunnen bedrijven een vergunning aanvragen bij De Nederlandse Bank. Met deze vergunning en toestemming van de consument kan een bedrijf toegang krijgen tot de bankafschriften en zijn banken verplicht om daaraan mee te werken.

Door de nieuwe wetgeving krijgt de consument meer zeggenschap over zijn of haar gegevens, en is de bank niet meer de enige partij in het financiële verkeer. Ook ontstaat er ruimte voor de ontwikkeling nieuwe diensten en producten - zoals apps die helpen met het bijhouden van uitgaven en inkomsten - en wordt het betaalverkeer makkelijker. Maar critici waarschuwen voor de gevaren op gebied van privacy.

Piet Beertema was 30 jaar geleden de eerste Nederlander op internet.

FOTO UNITED PHOTOS/TOUSSAINT KLUITERS

FOTO PIXABAY